

Vleeskalverhouder Teus de Jong: 'Per keer niet meer melk voeren dan vijf procent van het lichaamsgewicht'

Kalveropfok vraagt vooral discipline

De vleeskalverhouders Wim en Teus de Jong uit Zeewolde weten vanwege hun historie hoe moeilijk kalveropfok is voor melkveehouders. Vanuit hun huidige expertise bieden ze handreikingen voor een betere opfok. 'Vijftig procent van de kalveren die hier binnenkomen heeft een diarreeverleden.'

tekst Florus Pellikaan

'Wij zijn met een uitval van rond de drie procent niet tevreden en we werken er hard aan om dit percentage verder te verlagen.' Het doel van de kalverhouders Wim en Teus de Jong uit Zeewolde ligt er niet om. Voor veel melkveehouders is een vergelijkbaar uitvalpercentage, gerekend vanaf twee weken na de geboorte, een moeilijk te bereiken doel. Wat kan de melkveehouderij leren van de vleeskalverhouderij? 'Wij houden ons heel erg strak aan de voerschema's zowel qua hoeveelheden als qua tijden. Eigenlijk vraagt een goede kalveropfok vooral heel veel discipline', vertelt Teus de Jong (31), die samen met zijn vader Wim de Jong (64) het bedrijf met 3000 blankvleeskalveren runt.

'De ervaring die wij hebben met kalveren van melkveeouders is dat er erg veel dieren overvoerd zijn', stelt Teus de Jong. 'Melk hoort thuis in de lebmaag en gezien de inhoud daarvan mag je per keer niet meer melk voeren dan vijf procent van het lichaamsgewicht. Bij een jong holsteinkalf van veertig kilo is ongeveer twee liter dus het maximum. Krijgt een kalf meer melk, dan komt het in de pens terecht en daar heeft het een verwoestende werking voor het kalf.' Melk gaat volgens de kalverhouders in de pens rotten, omdat het in deze voor ruwvoer bestemde maag niet kan verteren. Kleischijt, vermageren

en verminderde groei zijn nadelige gevolgen daarvan. 'Een andere oorzaak van melk in de pens is een onjuiste temperatuur van de melk. Wanneer een kalf rechtstreeks uit de emmer drinkt, moet de melk minimaal veertig graden zijn. Bij drinken via een speen maakt de temperatuur niet uit', vertelt Wim de Jong.

Hygiëne voorkomt diarree

Overigens kan De Jong zich goed voorstellen dat discipline in de kalveropfok voor melkveeouders lastig is. 'Het vak van melkveeouders is zo breed en zo arbeidsintensief. Vanwege die grote arbeidsintensiviteit en omdat de melkveehouderij in vergelijking met de intensieve veehouderij slecht rendeert, hebben wij tien jaar geleden ons melkveebedrijf met veertig koeien in Stolwijk verkocht en zijn we in Zeewolde dit vleeskalverbedrijf gestart.' Naast Teus zit ook broer Chris in de maatschap. Hij runt een locatie in Lunteren met 1100 kalveren. Medewerkers houden de bedrijven in Vroomshoop en Hooghalen draaiende. In totaal mest familie De Jong 9000 kalveren op vier locaties.

De twee meest voorkomende gezondheidsproblemen in de kalveropfok zijn volgens de kalverhouders diarree en longproblemen. 'Voor invoering van de leeftijdsgrens voor het afleveren van nuchtere kalveren was diarree bij ons het grootste probleem', vertelt Teus de Jong. 'Nu komen diarreegevallen vooral

Teus de Jong: 'Volle koemelk te eenzijdig'

tijdens de eerste twee weken op het melkveebedrijf voor. Onze ervaring is dat vijftig procent van de kalveren die hier binnenkomen een diarreeverleden heeft en dat is nadelig voor de groei.' Volgens De Jong is hygiëne het kernwoord voor het aanpakken van diarree. Na het schoonmaken moeten iglo's of andere kalverhokken eigenlijk twee weken leegstaan om bacteriën geen kans te geven te overleven. Ook is het belangrijk te waken voor besmetting door bezoekers.

Te weinig vitaminen in koemelk

Longproblemen vormen nu het grootste gezondheidsprobleem op het bedrijf van De Jong. 'Tijdens de twee weken dat kalveren op het melkveebedrijf zijn, verzamelen ze ziektekiemen om die vervolgens over te dragen op andere kalveren hier op het bedrijf. Melkveeouders kunnen de overdracht van longaandoeningen op de jongste kalveren voorkomen door ze niet te huisvesten bij oudere kalveren. Daarnaast is het belangrijk de stal te isoleren en tocht te voorkomen.' Volgens De Jong is isoleren belangrijk om geen koude trek te krijgen en om de temperatuur in de kalverstal voldoende hoog te houden. Een kalf kan niet gehouden worden als een koe in een grote, open stal, omdat het tot een leeftijd van ongeveer drie maanden nauwelijks warmte produceert. Frisse lucht is uiteraard wel van belang.

Om gezondheidsproblemen bij kalveren te voorkomen adviseren vader en zoon

De Jong aan melkveeouders een goede biestverstrekking en het bijvoeren van een vitamine- en mineralenpreparaat. 'Volle koemelk is eenzijdige voeding waar meestal niet genoeg vitaminen in zitten. Het verstrekken van zo'n preparaat kost niet veel en het zorgt voor een snellere groei en meer weerstand.' Het bijvoeren van ruwvoer aan de vleeskalveren ervaren de kalverhouders als zeer positief. 'De kalveren herkauwen weer en hebben veel minder gezondheidsproblemen. Direct bij binnenkomst beginnen wij met het voeren van luzerne of gehakseld stro. Een kalf moet eigenlijk vanaf de eerste dag de beschikking over structuur hebben, omdat dit de opstart van de pens stimuleert.' Een kalf dat bestemd is voor verkoop moet bij de melkveehouder geen krachtvoer krijgen. Voor kalveren die bestemd zijn voor eigen opfok is dit juist wel wenselijk. Mais voeren de vleeskalverhou-

ders pas vanaf vijf weken na de geboorte en dat adviseren ze ook aan melkveeouders. 'Mais is zuur en dat werkt een goede opstart van de pens tegen.' Het rantsoen van de kalveren stelt de contractgever (Denkavit) in overleg met De Jong samen. In 27 weken consumeert het kalf in totaal ruim 350 kilo kunstmelkpoeder, 150 kilo mais, 100 kilo brok en wat stro of luzerne.

Respect voor kalverhouderij

De manier waarop sommige melkveeouders op dit moment over de vleeskalverhouderij spreken, vindt De Jong vervelend. 'We hebben een gezamenlijk belang en eigenlijk zijn wij het verlengstuk van de melkveesector. Melkveeouders rekenen ons af op de prijs van nuchtere kalveren en dat is te kort door de bocht. Het grootschalige gebruik van zuivelgrondstoffen verwerkt in de kunstmelk zorgt voor hogere zuivelprijzen.

Familie De Jong heeft op vier locaties in totaal 9000 vleeskalveren

Daarnaast kunnen we nog altijd geld voor de stierkalveren betalen en dat is in landen buiten de EU wel anders. In totaal levert de vleeskalverhouderij een bijdrage van drie tot vijf eurocent per liter melk aan het inkomen van de melkveehouder', stelt Teus de Jong. Volgens de kalverhouders zou de melkveehouderij juist veel respect moeten hebben voor het hele marketing- en verkoopapparaat achter kalfsvlees. 'De vleeskalverhouderij is kostprijsgestuurd en omdat wij voor het kalfsvlees 4 tot 4,50 euro per kilo ontvangen, kunnen we nog zoveel voor de poeder en de kalveren betalen. De varkens- en kippenhouderij moeten het met beduidend lagere prijzen doen. Als dat voor de vleeskalverhouderij ook zo zou zijn, was het direct einde sector', concludeert Wim de Jong. 'Waar ga je dan met de nuka's naar toe? De huidige maatschappij accepteert niet alles.' |